

„III sektor dla wolontariatu”

Sobótka, 23-24.09.2011 r.

Mirosław Jankowski

Cele szkolenia

- poznanie historii wolontariatu;
- poznanie z przepisów prawa dotyczących funkcjonowania wolontariatu w kraju;
- zdobycie wiedzy w zakresie w zakresie praw i obowiązków zarówno wolontariusza jak i korzystającego;
- poznanie praktycznych aspektów funkcjonowania wolontariatu;
- nabycie umiejętności w zakresie współpracy z wolontariuszami;

Zapoznanie

- Imię

- Instytucja/Organizacja – czym się zajmuje, czym JA się w niej zajmuję ?

- Doświadczenie w zakresie wolontariatu,

- Jakie mam oczekiwania od szkolenia.

- Życiowa PASJA.

Definicje

WOLONTARIAT - POJĘCIA

WOLONTARIUSZ – pod tym pojęciem/definicją rozumie się przez to osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie.
Źródło: Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

WOLONTARIAT - dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.

Źródło: Centrum Wolontariatu w Warszawie.

WOLONTARIAT - POJĘCIA

WOLONTARIAT - jest poświęceniem czasu i energii na rzecz społeczności lokalnej, osób spoza rodziny, na rzecz rozwoju środowiska itp. Działalność wolontarystyczna ma charakter bezpłatny, z wyjątkiem zwrotu kosztów poniesionych w związku z wykonywanym świadczeniem. *Źródło: Volunteering Ireland.*

PROGRAM WOLONTARYSTYCZNY - program uwzględniający potrzeby organizacji/instytucji w zakresie pracy wolontariuszy, ich zakresu obowiązków, systemu nagradzania, stanowiska pracy. Opracowanie programu ułatwia współpracę z wolontariuszami. *Źródło: Centrum Wolontariatu w Warszawie*

USTAWA O WOLONTARIACIE - potoczna nazwa ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która weszła w życie w czerwcu 2003 r. i reguluje m.in. kwestie wolontariatu w Polsce.

HISTORIA WOŁONTARIATU

Akty prawne

- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Przepisy ogólne:

- Świadczenia wolontariusza na rzecz korzystających;
- Kwalifikacje wolontariusza;
- Porozumienie z korzystającym;

Przepisy szczególne:

- Zobowiązania korzystającego;
- Świadczenia przysługujące wolontariuszowi;
- Obowiązek informowania;
- Wydelegowanie wolontariusza;
- Charakter wydatków
- Odeślanie do przepisów KC;

ZASTOSOWANIE

– art. 4 zakres zadań publicznych – sfera zadań publicznych.

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- działalności charytatywnej;
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- ochrony i promocji zdrowia;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;

ZASTOSOWANIE

- działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- wypoczynku dzieci i młodzieży;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;

ZASTOSOWANIE

- turystyki i krajoznawstwa;
- porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- ratownictwa i ochrony ludności;
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- promocji i organizacji wolontariatu;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;

ZASTOSOWANIE

- pomocy Polonii 5 Polakom za granicą;
- działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;

Ustawy i rozporządzenia

Akty prawne - ustawy

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210 poz. 2135)
  - art. 5 ust. 8 - korzystający;
  - art. 5 ust. 45 – pojęcie wolontariusza;
  - art.. 68 – ubezpieczenie dobrowolne;
- Ustawa dnia 30 sierpnia 1991 o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz.408 z póź. zm.),
  - art. 2 ust. 1 – jakich jednostek dotyczy;
  - art. 10 – uregulowania w kwestii wolontariatu;

Akty prawne - ustawy

- Ustawa z dnia 29 listopada 1990r o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 Nr 64, poz.414 ze zm.), art. 81 ust. 9 oraz art. 81 ust 10 pkt. 1;
art.. 81 ust. 9 – dotyczy wolontariatu w placówce opiekuńczo-wychowawczej
art. 81 ust. 10 pkt. 1 – określenie warunków – odesłanie do rozp.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95 poz. 425)
art. 39 ust. 1 pkt. 9 stworzenie warunków dla wolontariuszy;
art. 64 – prowadzenie zajęć;

Podstawy prawne - rozporządzenia

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2002r. **w sprawie zasad, na których wolontariusze mogą podjąć pracę w placówkach opiekuńczo - wychowawczych** udzielających pomocy dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym rodziców (Dz. U. nr 80, poz. 900);

§ 24 – wolontariat w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002r. **w sprawie szczególnych zasad działania publicznych poradni psychologiczno - pedagogicznych**, w tym w publicznych poradniach specjalistycznych (Dz. U. z 2003r. Nr 5, poz. 46).

§ 8 – wolontariat w poradniach psychologiczno-pedagogicznych;

Podstawy prawne - rozporządzenia

- Rozporządzenie MS z dnia 05.10.2001 r. **w sprawie ośrodków kuratorskich.**

§ 8 ust. 5 – dot. wolontariat w ośrodkach kuratorskich;

Podstawy prawne - rozporządzenia

WERSJE NIEOBOWIĄZUJĄCE

- Rozporządzenie MPIPS z dnia 30 czerwca 2000r **w sprawie szczegółowych zasad i form współdziałania administracji publicznej z innymi podmiotami** oraz wzorów ofert, umów i sprawozdań z realizacji zadań pomocy społecznej;
- Rozporządzenie MPIPS z dnia 13 stycznia 1999 r **w sprawie zlecania** przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządu terytorialnego **zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej**

Prawa i obowiązki

OBOWIĄZKI korzystającego - **musi**

- **informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa** związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, **bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń**, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
- pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, **koszty podróży służbowych i diet**.
- poinformować wolontariusza o **przysługujących mu prawach i ciężących obowiązkach** oraz zapewnić **dostępność tych informacji**.
- zapewnić **ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków** poniżej 30 dni zatrudnienia.

OBOWIĄZKI korzystającego - **może**

- pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne **niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza**, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego;
- **pokrywać koszty szkoleń** wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1.
- **wolontariusz może, w formie pisemnej pod rygorem nieważności**, zwolnić korzystającego w całości lub w części z obowiązków pokrywania, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, **koszty podróży służbowych i diet**;
- zapewnić wolontariuszowi **ubezpieczenie** od odpowiedzialności cywilnej, w zakresie wykonywanych świadczeń

UBEZPIECZENIE

- **Ubezpieczenie zdrowotne** – art. 46 ustawy o ubezpieczeniu zdrowotnym. Ustawa daje możliwość ubezpieczenia wolontariusza, ale nie nakłada obowiązku jego stosowania.
- **NNW** – ustawa nakłada obowiązek na korzystającego zapewnienia wolontariuszowi ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Ubezpieczenie do 30 dni i powyżej 30 dni.
- **OC** - Nie jest wymagane, jednak warto ubezpieczyć wolontariusza od ewentualnych roszczeń ze strony osób trzecich.

Porozumienie z wolontariuszem

- Świadczenia wolontariuszy są wykonywane **w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym**. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o **możliwości jego rozwiązania**.
- Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany **potwierdzić na piśmie** treść porozumienia, a także **wydać pisemne zaświadczenie** o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.
- Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć **pisemną opinię o wykonaniu świadczeń** przez wolontariusza.
- Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres **dłuższy niż 30 dni**, porozumienie powinno być **sporządzone na piśmie**.
- Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - **Kodeks cywilny**.

Porozumienie z wolontariuszem

POROZUMIENIE

PRAWA wolontariusza;

Wolontariusz ma prawo do:

- **okresu próbnego** umożliwiającego poznanie specyfiki nowej pracy;
- otrzymywania wymaganych przepisami prawa **środków ochrony osobistej**;
- **Poinformowania o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa** związanym z wykonywaniem świadczeń, a także o zasadach ochrony przed zagrożeniem;
- **zapewnienia**, na zasadach takich samych jak pozostali pracownicy bezpiecznych i higienicznych warunków pracy;
- **zwrotu poniesionych kosztów podróży** służbowych i diet związanych ze świadczeniem na rzecz korzystającego;
- uzyskania **pisemnego potwierdzenia treści porozumienia**;
- otrzymania **zaświadczenia o wykonaniu świadczeń**;
- **odszkodowania i renty inwalidzkiej**, jeżeli podczas wykonywania świadczeń ulegnie wypadkowi;

PRAWA wolontariusza;

Wolontariusz ma prawo do:

- **zwrotu pokrycia kosztów** ogólnie przyjętych wynikających z umów międzynarodowych, gdy w porozumieniu jest mowa o oddelegowaniu wolontariusza na terytorium innego państwa;
  - na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający jest **obowiązany** zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu;
  - w warunkach innych wymienione powyżej, korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu,
- **bycia poinformowanym o swoich prawach i obowiązkach**

OBOWIĄZKI wolontariusza

- Wolontariusz **powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania** odpowiednie do **rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń**, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

Jednak w sytuacji, gdy taki obowiązek nie występuje, zazwyczaj nie są potrzebne specjalne umiejętności i doświadczenie wystarczają:

- dobre chęci,
  - trochę wolnego czasu,
  - skonkretyzowane oczekiwania
  - i zainteresowania;
- wolontariusz jest **odpowiedzialny za właściwe wykonywanie zawartego porozumienia** oraz **ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe na skutek własnego działania** (np.: jeżeli wolontariusz zobowiąże się do prowadzenia koncertu charytatywnego i nie dotrzyma słowa, będzie odpowiadał za wynikłe z tego powodu szkody, jak choćby konieczność opłacenia konferansjera).

Praktyczne aspekty funkcjonowania wolontariatu

Jakie warunki trzeba spełnić ze strony wolontariusza – REKRUTACJA

- Przekaz ustny;
- Spotkanie małych grup;
- Prezentacje, przemówienia i specjalne imprezy;
- Materiały drukowane – broszury, biuletyny, itp.;
- Internet i poczta elektroniczna;
- Media;
- Ogłoszenia;

Jakie warunki trzeba spełnić ze strony wolontariusza – REKRUTACJA

- Kto może zostać wolontariuszem;
- Pierwsze kroki, czyli od czego ma zacząć kandydat na wolontariusza;
  - Określić swoje zainteresowania;
  - Określić swoje oczekiwania;
  - Jaki rodzaj wolontariatu wybieram;
- Korzyści z bycia wolontariuszem;

Rozmowa kwalifikacyjna

Ze strony koordynatora:

- Czy znasz specyfikę naszej organizacji, jej cele i wartości?
- Dlaczego jesteś zainteresowany tym rodzajem pracy?
- Jakie są Twoje oczekiwania związane z pracą w naszej organizacji?
- Czy pracowałeś wcześniej jako wolontariusz?
- Ile czasu możesz poświęcić na pracę w naszej organizacji?
- Czy chciałbyś wziąć udział w szkoleniu przygotowującym do pracy?
- Czy masz jakieś ograniczenia (np. zdrowotne, geograficzne, transportowe) ?
- Czy masz jakieś szczególne zainteresowania, hobby?
- Czy masz doświadczenie pomocne do wykonywania tej pracy?
- Czy lubisz pracować z grupą czy samodzielnie?

Rozmowa kwalifikacyjna

Ze strony wolontariusza:

- Czym będę się zajmował?
- Jaki jest przewidywany czas pracy? Czy jest on stały czy może być zmienny?
- Czy będzie ktoś, z kim będę miał stały kontakt?
- Czy ktoś przygotuje mnie do wykonywania zadania?
- Czy przewidziane są dla mnie szkolenia?
- Czy istnieje grupa wsparcia dla wolontariuszy?
- Czy będę miał szansę na zwiększenie odpowiedzialności?
- Co się stanie, jeśli coś mi się nie uda? Czy mogę zwrócić się do kogoś o wsparcie?
- Czy jeśli będę zmęczony daną pracą, pozwolicie mi spokojnie odejść?

Regulamin pracy wolontariatu

Regulamin

- **Regulamin** - zbiór przepisów normujących zasady postępowania lub prac instytucji, zakładu, organizacji wydany przez organ do tego uprawniony.
- **Regulamin** - pochodna prawa stanowionego, na którą składa się zbiór obowiązków, nakazów, zakazów itd. normujących zachowanie się podmiotu podporządkowanego organowi nadrzędnemu (którego często ów regulamin jest dziełem).
- **Regulaminy** - określają wewnętrzne zasady postępowania i życia organizacji, instytucji lub grup osobowych.

Zaplanuj co ujmiesz w regulaminie:

- Postanowienia ogólne;
  - Podstawa prawna, słowniczek;
- Cele i zadania wolontariatu;
- Przyjęcie nowego wolontariusza;
- Zadania wolontariusza;
- Prawa wolontariusza;
- Obowiązki wolontariusza;
- Ubezpieczenie;
- Postanowienia końcowe;

Numeracja

Przy formułowaniu uchwały porządkuj ją stosując kolejno:

- Artykuły (art.);
- Ustępy (ust.);
- Punkty (cyfry arabskie)
- Podpunktu (małe litery alfabetu z nawiasem);
- Tirety (tzw.. myślniki).

ANALIZA MOTYWACJI DO PRACY

Co nas motywuje??

Jakie warunki trzeba spełnić ze strony wolontariusza

- Potrzeby wolontariusza
- Prawa wolontariusza;
- Obowiązki wolontariusza;
- Gdzie wolontariusz może pracować;
- Wolontariat zagraniczny;
- Etyka pracy wolontariusza

Jakie warunki trzeba spełnić ze strony korzystającego

- Określenie potrzeb organizacji/korzystającego;
- Rekrutacja wolontariuszy;
- Prawa korzystającego;
- Obowiązki korzystającego;
- Koordynator pracy wolontariusza;
- Przygotowanie personelu do pracy z wolontariuszami;

Jakie warunki trzeba spełnić ze strony korzystającego

- Stanowisko pracy dla wolontariusza;
- Szkolenia dla wolontariusza
- Monitoring pracy wolontariusza;
- Ocena pracy wolontariusza;
- Nagradzanie i motywowanie wolontariusza;
- Promocja wolontariatu;

Zaplanuj wspieranie wolontariuszy.

ETYKA WOŁONTARIUSZA

Etyka pracy wolontariusza

- będę wypełniać wszystkie zadania związane z przyjętą rolą;
- nie będę składać obietnic, których nie jestem w stanie spełnić;
- w przypadku niemożności wywiązania się ze zobowiązań, poinformuję o tym koordynatora pracy wolontariuszy;
- zachowam dyskrecję w sprawach prywatnych, będę unikać zachowań, które mogą być niewłaściwie rozumiane;
- będę otwarty na nowe pomysły i sposoby działania;
- wykorzystam szansę poznania i nauczenia się nowych rzeczy od innych osób;
- nie będę krytykować rzeczy, których nie rozumiem;

Etyka pracy wolontariusza – c.d.

- będę pytać o rzeczy, których nie rozumiem;
- będę działać w zespole;
- będę osobą na której można polegać;
- będę pracować lepiej i z większą satysfakcją wykonując to, czego się ode mnie oczekuje;
- będę chętnie się uczyć. Wiem, że nauka jest nieodłączną częścią każdej dobrze wykonanej pracy;
- będę uczestniczyć w obowiązkowych spotkaniach;
- postaram się być bardzo dobrym wolontariuszem.

Wolontariat międzynarodowy

- **AVSO Association of Voluntary Service Organisations** – www.avso.org.
- **Program MŁODZIEŻ** - www.mlodziez.org.pl
- **Program Wolontariuszy Narodów Zjednoczonych** - <http://www.undp.org.pl>

Przydatne linki www.

- **Serwis Sieci Centrów Wolontariatu** www.wolontariat.org.pl
- **ngo.pl** - portal organizacji pozarządowych www.ngo.pl
- **Olimpiady Specjalne Polska** www.olimpiadyspecjalne.pl
- **Salezjański Wolontariat Misyjny** www.salos.pl/misje
- **CSV - Community Service Volunteers** - organizacja wolontarystyczna w Wielkiej Brytanii www.csv.org.uk
- **Young Men's Christian Association - YMCA Kraków** - Związek Młodzieży Chrześcijańskiej w Krakowie www.krakow.ymca.pl
- **Polska Akcja Humanitarna** www.pah.org.pl

INNE ORGANIZACJE

- www.caritas.pl
- www.jedenswiat.org.pl

**Zaplanuje funkcjonowanie
wolontariatu
w Twojej grupie lokalnej.**

Dziękuję za uwagę